

KONCEPCIA INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA

Úvod

Koncepcia inkluzívneho vzdelávania na Základnej škole s materskou školou v Hôrkach je prirodzeným pokračovaním filozofie školy, ktorá si kladie za cieľ vytvárať bezpečné, podporné a rozvíjajúce prostredie pre všetkých žiakov. Je reakciou na reálne potreby praxe, v ktorej sa čoraz častejšie stretávame s rôznorodými vzdelávacími potrebami žiakov.

Škola sa hlási k princípom rovnosti, rešpektu a aktívnej účasti každého jednotlivca. Inklúzia nie je chápaná len ako podpora žiakom so znevýhodnením, ale ako komplexný prístup, ktorého cieľom je umožniť všetkým žiakom naplno rozvinúť svoj potenciál.

Opierame sa o aktuálnu legislatívu, najmä školský zákon, štátny vzdelávací program a usmernenia ministerstva školstva. Zohľadňujeme špecifiká našej školy, komunity a individuálnych potrieb žiakov.

Prepojenie na školský vzdelávací program

Koncepcia inkluzívneho vzdelávania je podporným dokumentom k Školskému vzdelávaciemu programu ZŠ s MŠ Hôrky. Opatrenia v nej obsiahnuté sa premietajú do učebného plánu, profilov absolventa a prierezových tém. Podporné opatrenia realizujeme v súlade s Katalógom podporných opatrení vydaným MŠ SR a ich zavádzanie je systematické a pravidelne vyhodnocované.

Východiská inkluzívneho vzdelávania

Základy inkluzívneho prístupu v škole vychádzajú z demokratických a humanistických princípov zakotvených v ŠkVP. Inklúzia neznamenať prispôbiť žiaka systému, ale vytvárať systém, ktorý sa dokáže prispôbiť potrebám každého žiaka.

Zabezpečujeme rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu všetkým žiakom vrátane detí so zdravotným znevýhodnením, nadaním, z iného kultúrneho prostredia či so špecifickými ťažkosťami. Rovnako podporujeme aj žiakov, ktorí potrebujú individuálnejší prístup v dôsledku sociálnej situácie alebo iných okolností.

Cieľ inkluzívneho vzdelávania

Naším hlavným cieľom je vytvárať školské prostredie, kde sa každý žiak cíti prijatý, rešpektovaný a podporovaný. Usilujeme sa, aby sa každý žiak mohol aktívne zapojiť do vyučovania podľa svojich možností. Inklúziu vnímame ako dlhodobý proces, ktorý vedie k rovnosti šancí a rozvíja samostatnosť, spoluprácu, kritické myslenie a zodpovednosť voči sebe aj druhým.

Profil absolventa s inklúziou

Ambíciou školy je, aby aj žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami odchádzali so základnými kompetenciami podľa svojich možností. Profil absolventa s inklúziou je totožný s profilom absolventa uvedeným v ŠkVP, pričom rozsah vedomostí a zručností závisí od individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP).

Žiaci so ŠVVP majú v škole zabezpečené všetky podporné opatrenia odporúčané v súlade CPP, ŠCPP. Na základe ich odporúčaní a potrieb žiaka je vypracovaný IVP, ktorý je záväzným pracovným dokumentom pre učiteľov, pedagogických asistentov a podporný tím.

Dôraz sa kladie na:

- osvojenie si základných vedomostí a zručností využiteľných v každodennom živote,
- rozvoj komunikačných, sociálnych a pracovných návykov,
- podporu sebestačnosti, samostatnosti a sebadôvery,
- posilňovanie pozitívneho sebahodnotenia a začlenenie do kolektívu.

Žiaci vzdelávaní podľa IVP získavajú základné vzdelanie, ktoré im umožňuje pokračovať v ďalšom štúdiu alebo sa uplatniť v praktickom živote podľa svojich možností.

Princípy inkluzívneho vzdelávania

- rovnosť šancí pre všetkých žiakov,
- rešpektovanie individuality, tempa a potrieb každého žiaka,
- partnerstvo školy, rodičov, odborníkov a samotných žiakov,
- prevencia diskriminácie a segregácie,
- systematická podpora pedagogických zamestnancov.

Školský podporný tím

Členovia

Koordinátor ŠPT: Mgr. Anna Šusteková – školský špeciálny pedagóg

Mgr. Jana Šusteková – výchovný a kariérový poradca

Mgr. Janka Dolníková – vedúca metodického združenia

Mgr. Michaela Capandová – vedúca predmetovej komisie

Ing. Monika Gaňová – koordinátor prevencie vo výchove a vzdelávaní

Chiara Golisová - pedagogický asistent

Zuzana Hrobáriková – pedagogický asistent

Ľubica Kvasnicová – pedagogický asistent

Bc. Alžbeta Šupejová – pedagogický asistent

Beáta Vargová – pedagogický asistent

Danka Zemánková – pedagogický asistent

Poslanie tímu

ŠPT poskytuje žiakom špeciálno-pedagogickú podporu a spolu s učiteľmi sa stará o bezpečné prostredie školy. Usiluje sa o zlepšovanie vzťahov a sociálnej klímy v triedach, o rozvoj emocionálnej inteligencie, sociálnych kompetencií a zručností žiakov.

Úlohy tímu

- riešenie konfliktov prostredníctvom nenásilnej komunikácie a individuálnej reflexie so žiakmi,
- podpora rozvoja emocionálnej inteligencie a sociálnych zručností,
- identifikácia zdrojov a rizík na strane žiakov i učiteľov,

- poskytovanie poradenstva a vzdelávania učiteľom, pedagogickým asistentom a rodičom,
- podpora vedenia školy pri napĺňaní vízie školy,
- preventívne a depistážne programy,
- spolupráca s odbornými poradenskými zariadeniami,
- pravidelné porady, supervízie a metodická podpora zamestnancom,
- podpora pedagogických asistentov,
- vytváranie podmienok na individuálnu podporu žiakov a rozvoj inkluzívneho vzdelávania.

Metodická a profesijná podpora učiteľov

Škola vytvára priestor na profesijný rast pedagógov. Učitelia sa pravidelne vzdelávajú v oblasti inklúzie, zdieľajú skúsenosti a navzájom si pomáhajú. Organizujú sa interné workshopy, metodické konzultácie a vzájomné hospitácie. Školský špeciálny pedagóg poskytuje konzultácie k práci so žiakmi so ŠVVP a k tvorbe IVP.

Systém podpory a organizácia výučby

Výučba je nastavená tak, aby zodpovedala potrebám všetkých žiakov. Využívame projektové vyučovanie, tematické bloky a prácu v menších skupinách. Žiakom ponúkame individuálne prispôbené plány vzdelávania. Pedagogickí asistenti podporujú žiakov priamo počas hodín, pomáhajú im zapojiť sa do aktivít a prispievajú k pozitívnej klíme v triedach.

Škola je čiastočne bezbariérová, čo umožňuje do určitej miery prístup žiakov so zdravotným znevýhodnením

Prierezové témy a inklúzia

Princípy inklúzie sa prelínajú prierezovými témami. Multikultúrna výchova podporuje toleranciu, osobnostný a sociálny rozvoj posilňuje spoluprácu, ochrana života a zdravia učí zvládať rizikové situácie. Tieto témy sú nositeľom inkluzívnych hodnôt a podporujú rozmanitosť a spolužitie v škole.

Hodnotenie a spätná väzba

Pri hodnotení sa zameriavame na individuálny pokrok žiakov. Využívame formatívne hodnotenie, portfóliá, projektové práce a sebahodnotenie. Spätná väzba od učiteľov, rodičov a žiakov slúži na prispôbenie opatrení.

Spolupráca s rodičmi a komunitou

Rodičia sú zapájaní do tvorby IVP, na konzultácie a otvorené hodiny. Organizujeme rodičovské workshopy, spoločné podujatia a konzultácie. Spolupracujeme s obcou Hôrky, okolitými obcami a odbornými inštitúciami.

Monitorovanie a evaluácia

Účinnosť opatrení sa vyhodnocuje dvakrát ročne. Používame dotazníky, rozhovory, pozorovanie a zápisnice zo ŠPT. Výsledky sa prezentujú na pedagogickej rade a využívajú na plánovanie ďalších krokov.

Index inklúzie a jeho uplatnenie v škole

Naša škola pri plánovaní a realizácii inkluzívneho vzdelávania vychádza aj z metodického rámca Indexu inklúzie (Tony Booth – Mel Ainscow), ktorý je medzinárodne uznávaným nástrojom rozvoja škôl s dôrazom na inkluzívne hodnoty.

Index zdôrazňuje tri kľúčové oblasti:

Vytváranie inkluzívnej kultúry (budovanie komunity, etablovanie hodnôt rešpektu, participácie a rovnosti)

Realizácia inkluzívnych opatrení (otvorená politika školy, prijímanie všetkých žiakov zo spádovej oblasti, koordinovaná podpora rozmanitosti, férové pravidlá a procesy)

Rozvíjanie inkluzívnej praxe (kurikulum pre všetkých, organizácia výučby so zreteľom na potreby všetkých detí, podpora pedagogických asistentov, dostupnosť mimoškolských aktivít).

V praxi to znamená, že škola:

- pravidelne hodnotí svoju kultúru, opatrenia a prax v duchu inkluzívnych hodnôt,
- zapája učiteľov, žiakov, rodičov aj komunitu do spoločného plánovania zmien,
- prepája všetky školské aktivity tak, aby podporovali rovnaké hodnoty,
- dbá na to, aby každá zmena bola posilnením inkluzívneho rozvoja školy.

Index inklúzie tak slúži ako kritický priateľ školy, pomáha pomenovať silné stránky, odhaliť bariéry a navrhnúť konkrétne kroky k zlepšeniu.

Záver

Inkluzívne vzdelávanie nevnímate ako jednorazový projekt, ale ako dlhodobý záväzok školy. Našou prioritou je vytvárať prostredie, kde sa každý žiak cíti prijatý, rešpektovaný a podporovaný. Veríme, že len v prostredí, kde sa podporuje rozmanitosť, možno vytvoriť priestor pre rovnosť, porozumenie a spoločný rast.

Použitá literatúra a zdroje

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení neskorších predpisov
Štátny vzdelávací program pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie (MŠVVaŠ SR)

Katalóg podporných opatrení pre deti a žiakov (MŠVVaŠ SR, ŠPÚ, 2021)

Booth, T. – Ainscow, M. (2002). Index for Inclusion

Interné dokumenty školy (Školský vzdelávací program ZŠ s MŠ Hôrky, interné smernice, zápisnice ŠPT)